

C/2024/2078

11.3.2024

KOMISJONI TEATIS

Komisjoni teatis merestrateegia raamdirektiivi 2008/56/EÜ ja komisjoni otsuse (EL) 2017/848 alusel kehtestatud läviväärtuste kohta

(C/2024/2078)

I. Sissejuhatus

Käesoleva teatise eesmärk on selgitada küsimusi, mis on seotud hea keskkonnaseisundi läviväärtuste õigusliku seisundi ja kasutamisega, mis on kehtestatud ELi, piirkondliku või allpiirkondliku koostöö kaudu kooskõlas merestrateegia raamdirektiiviga ⁽¹⁾ (direktiiv 2008/56/EÜ, edaspidi „direktiiv“) ja otsusega (EL) 2017/848 ⁽²⁾, millega nähakse ette mereala hea keskkonnaseisundi kriteeriumid ja meetodikastandardid ning seire ja hindamise spetsifikatsioonid ja standardmeetodid (edaspidi „otsus“).

II. Õiguslik raamistik

Direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid võtma vajalikud meetmed, et saavutada või säilitada merekeskkonna hea keskkonnaseisund hiljemalt 2020. aastaks (artikli 1 lõige 1). Selle eesmärgi täitmiseks peavad nad välja töötama ja rakendama merestrateegiad, nagu on sätestatud artiklis 5. Merestrategieate üks aspekt on teha kindlaks, kas mereakvatooriumi keskkonnaseisund on hea (artikli 5 lõike 2 punkti a alapunkt ii).

Hea keskkonnaseisund on direktiivi artikli 3 lõikes 5 määratletud kui „mereakvatooriumi keskkonnaseisund, mis võimaldab hoida meresid ja ookeane ökoloogiliselt mitmekesisena ja dünaamilistena ning olemuselt puhaste, tervete ja produktiivsetena, ning mille puhul merekeskkonda kasutatakse jätkusuutlikul tasemel, tagades sellega võimalikud kasutusviisid ja tegevused praeguste ja tulevaste põlvkondade jaoks“.

Kooskõlas direktiivi artikli 9 lõikega 1 ja põhinedes artikli 8 lõike 1 alusel tehtud esialgsele hindamisele peavad liikmesriigid hindama iga piirkonna või allpiirkonna mereakvatooriumi hea keskkonnaseisundi parameetreid. Seejuures peavad nad arvesse võtma direktiivi I lisas loetletud 11 kvalitatiivset tunnust. Mereakvatooriumi hea keskkonnaseisundi piiritlemise kriteeriumid ja meetodikastandardid, mida liikmesriigid peavad kasutama, on sätestatud otsuses. Direktiivi artikli 9 lõikes 3 on öeldud, et komisjon on need kriteeriumid ja standardid sätestanud selliselt, „et tagada sidusus ja võimaldada võrdlusi eri merepiirkondades ja allpiirkondades hea keskkonnaseisundi saavutamise ulatuse osas“.

Otsuse põhjenduses 8 on märgitud: „Kõigi direktiivi 2008/56/EÜ I lisas loetletud kvalitatiivsete tunnuste kohta on vaja kõnealuse direktiivi III lisas esitatud soovitusliku nimekirja alusel määratleda kasutatavad kriteeriumid, sh kriteeriumiemendid, ja vajaduse korral läviväärtused. Läviväärtusi peaksid liikmesriigid saama kasutada hea keskkonnaseisundi parameetrite kogumi kindlaksmääramiseks ja hea keskkonnaseisundi saavutamise ulatuse hindamiseks.“ Otsuse artikli 2 teise lõigu punktis 5 on läviväärtus määratletud kui „väärtus või väärtuste vahemik, mille abil on võimalik hinnata teatava kriteeriumi puhul saavutatud kvaliteeditaset ja seega ka hea keskkonnaseisundi saavutamise ulatust“.

Otsuses on märgitud, et selle lisas on hea keskkonnaseisundi piiritlemiseks sätestatud kahte liiki kriteeriume – esmased ⁽³⁾ ja teised ⁽⁴⁾. Liikmesriigid on põhimõtteliselt kohustatud kasutama esmaseid kriteeriume, välja arvatud juhul, kui nad, tuginedes oma mereakvatooriumi seisundi esialgsele hindamisele või seejärel tehtud ajakohastustele, mis on tehtud kooskõlas direktiivi artikli 8 ja artikli 17 lõike 2 punktiga a, selgitavad nõuetekohaselt, miks esmast kriteeriumit ei saa kohaldada. Otsuse artikli 3 lõike 2 kohaselt on liikmesriikidel siiski teatav paindlikkus otsustada, kas kasutada teiseseid kriteeriume (kui lisas ei ole sätestatud teisiti). Liikmesriigid võivad otsustada kasutada vajaduse korral teisest kriteeriumi, et täiendada esmast kriteeriumi või siis, kui teatava kriteeriumi puhul on risk, et ei saavutata või ei säilitata merekeskkonna head keskkonnaseisundit.

⁽¹⁾ ELT L 164, 25.6.2008, lk 19.

⁽²⁾ ELT L 125, 18.5.2017, lk 43.

⁽³⁾ Vt otsuse lisa: D1C1, D1C2, D1C3, D1C4, D1C5, D1C6, D2C1, D3C1, D3C2, D3C3, D4C1, D4C2, D5C1, D5C2, D5C5, D6C1, D6C2, D6C3, D6C4, D6C5, D8C1, D8C3, D9C1, D10C1, D10C2, D11C1, D11C2.

⁽⁴⁾ Vt otsuse lisa: D2C2, D2C3, D4C3, D4C4, D5C3, D5C4, D5C6, D5C7, D5C8, D7C1, D7C2, D8C2, D8C4, D10C3, D10C4.

Läviväärtuste eesmärk on hinnata iga (esmise või teise) kriteeriumi puhul saavutatud kvaliteeditaset. Neid kriteeriume kasutatakse omakorda kõnealuse direktiivi I lisas loetletud kvalitatiivsete tunnuste saavutamise hindamiseks. Neid tunnuseid kasutatakse, et piiritleda, saavutada või säilitada hea keskkonnaseisund, mis on direktiivi peamine eesmärk.

Otsuse lisas on juba kehtestatud mitmed läviväärtused, mis tulenevad kehtivatest õigusaktidest ja on seega juba kohaldatavad. Muude läviväärtuste puhul, mis tuleb otsuse alusel kehtestada, on otsuse artikli 5 lõikega 1 nõutud, et liikmesriigid peavad need kehtestama 15. juuliks 2018 ⁽⁵⁾. Kui liikmesriigid ei suuda selleks tähtajaks läviväärtusi kehtestada, peavad nad need kehtestama „võimalikult kiiresti pärast kõnealust tähtaega“ ⁽⁶⁾, tingimusel et nad põhjendavad viivitust komisjonile direktiivi artikli 17 lõike 3 kohaselt esitatavas teates.

Praeguseks on ELi tasandi ning piirkondliku või allpiirkondliku koostöö kaudu kehtestatud mitu läviväärtust ⁽⁷⁾ erinevate tunnuste kriteeriumide jaoks.

III. Hea keskkonnaseisundi läviväärtuste olukord

1. Läviväärtused, mis erinevad ELi, piirkondlikul või allpiirkondlikul tasandil kehtestatud läviväärtustest

Esimene selgitamist vajav küsimus on see, kas liikmesriigid võivad sama kriteeriumi puhul kasutada riiklikke läviväärtusi, mis erinevad ELi, piirkondlikul või allpiirkondlikul tasandil kehtestatud läviväärtustest.

Otsuse õiguslik alus on direktiivi artikli 9 lõige 3. Otsusega on nõutud, et kõnealused läviväärtused peaksid tagama järjepidevuse ja võimaldama merepiirkondade või allpiirkondade vahel võrrelda hea keskkonnaseisundi saavutamise ulatust. Kui liikmesriikidel lubatakse jätkata oma riiklike läviväärtuste kasutamist pärast seda, kui läviväärtused on kehtestatud ELi, piirkondlikul või allpiirkondlikul tasandil, kahjustaks see artikli 9 lõike 3 eesmärki, millega püütakse tagada ka ametiasutuste sidusat ja koordineeritud tegutsemist kogu ELis.

Samuti oleks see vastuolus otsuse sätetega. Nagu eespool märgitud, on otsuse artikli 4 lõike 2 punktiga a lubatud liikmesriikidel kasutada riiklikke läviväärtusi üksnes seni, kuni läviväärtused kehtestatakse liidu, piirkondliku või allpiirkondliku koostöö kaudu. See tähendab, et niipea kui läviväärtused on kehtestatud riigiülel tasandil, ei tohi liikmesriigid enam kasutada oma riiklikke läviväärtusi. Põhjenduse 12 sõnastus toetab seda järeldust: „Kuni selliste läviväärtuste kehtestamiseni liidu, piirkondliku või allpiirkondliku koostöö kaudu peaksid liikmesriigid saama kasutada asendajatena riiklikke läviväärtusi, väärtuste suunatrende või survepõhiseid läviväärtusi.“

Seega, niipea kui sellised läviväärtused on ELi, piirkondlikul või allpiirkondlikul tasandil kehtestatud, ei ole liikmesriikidel enam lubatud kasutada erinevaid riiklikke läviväärtusi.

2. Liikmesriikide kaalutusõigus mitte kasutada ELi, piirkondliku või allpiirkondliku koostöö kaudu kehtestatud läviväärtusi, kui nad ajakohastavad oma merestrateegiaid artikli 17 kohaselt

Teine selgitamist vajav küsimus on see, kas liikmesriikidel on oma merestrateegiate ajakohastamisel lubatud jätta kohaldamata ELi tasandi, piirkondliku või allpiirkondliku menetluse kaudu kehtestatud läviväärtusi. Täpsemalt, kas see on lubatud nende mereakvaatoriumi keskkonnaseisundi piiritlemisel direktiivi artikli 17 alusel.

Otsuse artikli 2 teise lõigu punkti 5 kohaselt võimaldavad läviväärtused „hinnata teatava kriteeriumi puhul saavutatud kvaliteeditaset“. See tähendab, et kui liikmesriigid otsustavad kohaldada teatavat tunnust või kriteeriumi ning ELi, piirkondlikul või allpiirkondlikul koostöö tasandil on vastavad läviväärtused kehtestatud, peavad nad kasutama viimati nimetatud läviväärtusi.

Kooskõlas otsuse artikli 3 lõikega 1 või 2 on liikmesriikidel siiski lubatud jätta kasutamata ELi, piirkondlikul või allpiirkondlikul tasandil kehtestatud läviväärtusi, kui need hõlmavad kriteeriumi, mida kõnealune liikmesriik ei kohalda. Sama kehtib läviväärtuste kohta, mis hõlmavad tunnuseid, mida liikmesriik kooskõlas direktiivi I lisaga ei pea asjakohaseks.

⁽⁵⁾ Vastavalt direktiivi artikli 17 lõike 2 punktile a.

⁽⁶⁾ Otsuse artikli 5 lõige 2.

⁽⁷⁾ Vt käesoleva teatise lisa.

Liikmesriigi otsus⁽⁸⁾ mitte kohaldada teatavat tunnust või kriteeriumi laieneb automaatselt asjaomasele tunnusele ja/või kriteeriumile vastavatele elementidele, läviväärtustele ja meetodikastandarditele. Teisisõnu, kui liikmesriik otsustab teatavat tunnust või kriteeriumi mitte kasutada, laieneb selline otsus selle tunnuse ja/või kriteeriumiga seotud läviväärtuste kasutamata jätmisele.

Kokkuvõtteks võib öelda, et oma merestrategie ajakohastamisel kooskõlas direktiivi artikliga 17 on liikmesriikidel lubatud jätta kasutamata ELi, piirkondlikul või allpiirkondlikul tasandil kehtestatud läviväärtusi üksnes juhul, kui läviväärtused on seotud tunnuste või kriteeriumidega, mida nad on valinud mitte kohaldada kooskõlas direktiivis ja otsuses sätestatud tingimustega.

IV. Läviväärtuste kasutamine keskkonnaseisundi hindamiseks

Otsusega on nõutud, et liikmesriigid peavad kehtestama läviväärtused ning muud hea keskkonnaseisundi piiritlemise ja hindamisega seotud kriteeriumid 2018. aastaks või „võimalikult kiiresti pärast kõnealust tähtaega“, tingimusel et nad on esitanud komisjonile põhjenduse (artikkel 5).

Võttes arvesse direktiivi eesmärki saavutada või säilitada mere hea keskkonnaseisund hiljemalt 2020. aastaks, oleksid liikmesriigid pidanud kehtestama läviväärtused direktiivi teise rakendamistsükli jooksul⁽⁹⁾.

Otsuse artikli 6 kohaselt peaksid liikmesriigid pärast läviväärtuste kehtestamist teavitama komisjoni oma merestrategie ajakohastamisel selliste väärtuste ja muude meetodikastandardite kasutamisest hea keskkonnaseisundi hindamisel.

Seepärast eeldatakse, et järgmisel korral, kui liikmesriigid ajakohastavad direktiivi artikli 17 lõike 2 punktide a ja b kohaselt i) artikli 8 lõikes 1 ette nähtud esialgset hindamist ja artikli 9 lõikes 1 ette nähtud hea keskkonnaseisundi piiritlemist ning ii) artikli 10 lõike 1 kohaselt kehtestatud keskkonnavalasid sihte, kohaldavad nad keskkonnaseisundi hindamisel kasutatavate kriteeriumide jaoks liidu, piirkondliku või allpiirkondliku koostöö kaudu kehtestatud läviväärtusi ning samuti kehtivatest õigusaktidest tulenevaid läviväärtusi, mis on juba kehtestatud otsuse lisas.

Kui liikmesriigid ei saa neid läviväärtusi kasutada, eelkõige artikli 8 lõike 1 kohase esialgse hindamise ajakohastamisel, tuleks seda nõuetekohaselt põhjendada. Näiteks võib esineda juhtumeid, kus liikmesriik kasutab kehtestatud läviväärtusi osana artikli 9 lõike 1 kohasest ajakohastatud aruandest hea keskkonnaseisundi kohta, kuid ei ole saanud kasutada samu läviväärtusi artikli 8 lõike 1 kohase esialgse hindamise ajakohastamisel, kuna neid väärtusi ei olnud nende mereakvatooriumi hindamise ettevalmistamise ajaks veel kehtestatud.

Seega, kui komisjon hindab liikmesriikide ajakohastatud merestrategieid, eelkõige nende mereakvatooriumi seisundi hindamist ja edusamme hea keskkonnaseisundi saavutamise suunas, kontrollib ta, kas liikmesriigid on oma merestrategie ajakohastamisel kasutanud hea keskkonnaseisundi piiritlemiseks läviväärtusi.

⁽⁸⁾ Kuna liikmesriikidel on teatavatel tingimustel lubatud jätta kasutamata teatavad tunnused või esmased kriteeriumid ning otsustada (kui otsuse lisas ei ole sätestatud teisiti), kas kohaldada teiseid kriteeriume, tuleks sõna „kavatsevad“ kasutamist otsuse artiklis 6 mõista liikmesriikide valikuna selle kohta, milliseid tunnuseid ja kriteeriume kohaldada.

⁽⁹⁾ Otsuse artikli 5 lõiked 1 ja 2

LISA

KEHTESTATUD LÄVIVÄÄRTUSED HEA KESKKONNASEISUNDI JAOKS

Otsusega on ette nähtud kehtivatest liidu õigusaktidest tulenevate järgmiste läviväärtuste kasutamine.

Kriteerium	Läviväärtus(ed)
D3C1 Kalastussuremus	Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kalastussuremus on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldaval tasemel või alla selle.
D3C2 Kudekarja biomass	Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kudekarja biomass on üle maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldava taseme.
D5C1 Toitainete kontsentratsioon	Läviväärtused on järgmised: a) rannikuvete puhul direktiivi 2000/60/EÜ kohaselt kehtestatud väärtused.
D5C2 Klorofüllü kontsentratsioon	Läviväärtused on järgmised: a) rannikuvete puhul direktiivi 2000/60/EÜ kohaselt kehtestatud väärtused.
D5C5 Lahustunud hapnik	Läviväärtused on järgmised: a) rannikuvete puhul direktiivi 2000/60/EÜ kohaselt kehtestatud väärtused.
D8C1 Saasteainete kontsentratsioon	Ranniku- ja territoriaalvetes ei ületa saasteainete kontsentratsioon järgmisi läviväärtusi: a) kriteeriumielementide punkti 1 alapunktis a esitatud saasteainete puhul direktiivi 2000/60/EÜ kohaselt kehtestatud väärtused. [...] Väljaspool territoriaalvesi ei ületa saasteainete kontsentratsioon järgmisi läviväärtusi: a) kriteeriumielementide punkti 2 alapunkti a alusel valitud saasteainete puhul väärtused, mida kohaldatakse ranniku- ja territoriaalvetes.
D9C1 Saasteained mereandides	Saasteainete sisaldus loodusest püütud või korjatud (v.a marikultuuris kasvatatud kalad) mereandide (sh kala, koorikloomad, molluskid, okasnahksed, merevetikad ja muud meretaimed) söödavates kudedes (lihaskude, maks, kalamari, liha ja muud pehmed osad vastavalt vajadusele) ei ületa: a) määruuses (EÜ) nr 1881/2006 loetletud saasteainete puhul kõnealusel määruuses sätestatud maksimaalset taset, mis on läviväärtus käesoleva otsuse kohaldamisel.

Lisaks on liidu tasandi koostöö kaudu kehtestatud järgmised läviväärtused, mille kehtestamine, nagu on selgitatud otsuse põhjenduses 12, peab toimuma „liikmesriikide ja komisjoni poolt direktiivi 2008/56/EÜ kohaldamisel koostatud ühise rakendamisstrateegia raames“.

Kriteerium	Läviväärtus(ed)
D6C4 Elupaiga kadu	Hindamispiirkonna merepõhja elupaiga põhitüübi puhul on suurim lubatav kadu 2 % selle looduslikust ulatusest ($\leq 2\%$) (D6C4).

Kriteerium	Läviväärtus(ed)
D6C5 Kahjulik mõju elupaikadele	Hindamispirkonna merepõhja elupaiga põhitüübi puhul on suurim lubatav osa, millele võib avalduda kahjulik mõju, 25 % selle looduslikust ulatusest (≤ 25 %). See hõlmab kadunud merepõhja elupaiga põhitüüpi (D6C5). Merepõhja elupaiga põhitüüp hindamispirkonnas on kahjulikult mõjutatud, kui selle biootiline ja abiootiline struktuur ja funktsioonid (nt tüüpiline liigiline koosseis, suhteline arvukus ja suuruseline struktuur, tundlikud liigid või põhifunktsioone täitvad liigid ning elupaikade ja ökosüsteemiprotsesside taastatavus ja toimimine) on lähteseisundist lubamatult kõrvale kaldunud (D6C5).
D10C1 Prügi rannajoonel	20 prügiühikut 100 m rannajoone kohta.
D11C1 Impulssmüra	Lühiajalise kokkupuute puhul (üks päev, st päevane kokkupuude) võib suurim osakaal huvipakkuva liigi poolt kasutatavast hindamispirkonnast/elupaigast, mille puhul kokkupuude impulssmüraga ühe päeva jooksul ületab bioloogiliselt kahjuliku toime taseme, olla 20 % või vähem (≤ 20 %). Pikaajalise kokkupuute (üks aasta) puhul arvutatakse keskmine kokkupuute tase. Suurim osakaal huvipakkuva liigi poolt kasutatavast hindamispirkonnast/elupaigast, mille puhul kokkupuude impulssmüraga ühe aasta jooksul ületab bioloogiliselt kahjuliku toime taseme, võib olla 10 % või vähem (≤ 10 %).
D11C2 Pidev müra	Kooskõlas keskkonna taluvusvõime / elupaiga suuruse 80 %-lise kaitse-eesmärgiga, ei tohi hindamisaasta ühelgi kuul üle 20 % sihtliigi elupaigast kokku puutuda müratasemega, mis ületab bioloogiliselt kahjuliku toime taset.

Kooskõlas otsusega tuleb liidu tasandil veel kindlaks määrata läviväärtused mereprügi kohta veesamba pealmises kihis ja merepõhjas, mikroprügi kohta rannajoonel, veesamba pealmises kihis ja merepõhja settes ning merepõhja elupaikadele avalduva kahjuliku mõju taseme kohta. Mõned ülejäänud läviväärtused on kehtestatud või kehtestatakse piirkondliku või allpiirkondliku koostöö kaudu. Otsuse põhjenduses 12 selgitatakse, et sellisel juhul peaksid liikmesriigid lähtuma olemasolevatest väärtustest või kehtestama uued väärtused piirkondlike merekonventsioonide raames. Need väärtused on otsuse lisas selgelt välja toodud ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Vt Teadusuuringute Ühiskeskuse aruanne „Marine Strategy Framework Directive - Thresholds for MSFD criteria: state of play and next steps“ (Merestrategie raamdirektiiv – merestrategie raamdirektiivi kriteeriumide läviväärtused: praegune olukord ja edasised sammud). Head keskkonnaseisundit käsitleva otsuse rakendamisel peetud arutelude dünaamilise iseloomu tõttu ei ole osa selles aruandes esitatud teabest enam ajakohane.